

GENSCHE WOORDE EN UITDRUKKIJNGE

Deel IX

kaak, kaak,
nen twiedekker!

*Bijien oeschart...
en oetiekend deur*

Eddy Levis d' Gill. Van Geert

**Wij zijme kweezels tot
an ons kniene**

Syn.: "W'emme ne noagel
in onze zak. Wij leezeme
ons Hierre van zijn kruis,
maar ge meugt ons nie
onderschatte"; we zien er
wel kweezels uit, maar dat
is niet zo; schijn bedriegt.

**Ze zitten op de kuurn-
mort**

Syn.: "M'hên niet ne mier,
me zijn failliet, me zijn op
ons gat gestuikt, me zijn
blut".

Ook: "Op de Kuurnmort
zitte (geroake)" of "Ge
goat ons nog op de Kuurn-
mort brijnge".

Dit gezegde vindt zijn
oorsprong in het feit dat er
op vrijdagmorgen open-
bare verkopeningen plaats-
vonden, meestal van door
de deurwaarder aangesla-
gen goed. De meest bizar-

re verkoping kon men meemaken in 1904, toen men er de olifant Jack, beter gekend als "Betsy" en andere "wilde beesten" van de ter ziele gegane "Jardin Zoölogique" of "Beestenhof" van Gent onder de hamer bracht. Het beestje werd gekocht voor 310 F door "Cieske de Gistmarchand", een schilderachtig figuur, die ook al een beer gekocht had. Toen hij voor de olifant niet snel genoeg een koper vond, liet hij op 17 mei 1904 het beest door middel van stalen kabels met een windas door verwurging om het leven brengen, terwijl zijn poten geketend waren. Het dier werd geslacht en in hotel Gambrinus in de Vlaanderenstraat werd er een vreetpartij mee georganiseerd. De grote overschot werd verkocht à 12 centiemmen het kg., zodat er toen veel Gentenaren olifantensosieteses zullen gegeten hebben.

't Trekt er op gelijk een schete op nen olifant

Syn.: "'t Trekt op niets; 't trekt er op gelijk mijn gat op ne peeperkoeke; 't trekt er op gelijk een vliege op nen olifant; 't trekt op niemendalle; 't trekt op geen kluite; 't eeter nog geen apparence van".

(<Fr. "apparence": gelijkenis): het lijkt er helemaal niet op, het is niet mooi.

"De sententie heeft sooveel ghelijcknisse als een vlieghe op eenen Olifant".
("Den Af-getrocken Masscher van het vemomdt ghereformeerdt louter woordt Godes" Arn. van Geluwe - 1670).

Die madam... 't zit in heur mêwe

Syn.: "Tets in heur mêwe steeke; z'hee 't inwendig gelijk Pier Patijn zijne vleugel: ge goat heur ei niet pelle; z'hee het in (onder) heur mêwe; Poater Wijemêwe": ze houdt het al voor zich, ze onthoudt de anderen iets (o.a. informatie), 't is een schijnheilige, ze zegt niet veel, het is iemand die gemakkelijk iets wegmoffelt.

Gij hêt 't poer nie uitgevonde

Syn.: Gij hêt uuk U affeseerschoene nie an, hîn? Gij zijt uuk den uitvinder van 't woarm woater nie; da't achter zijn gat moest brande, hij zoe nog nie goan luupe; eer dadde gij geboore waort, was 't poer al lank uitgevonde; der zit geen poer in U; gij zijd'uuk giene rappe; 't poer es ter uit": Je bent een trage, een lamlendige, je hebt je krachten verloren, je doet niet veel.

Mijnen boas zie zijn eige nie girre

Syn.: "'t Es ne moeilijke; hij hee een herte gelijk ne steen; mijnen boas es ne moef van ne vent (een vrouwe); hij zit doar altijd zuu moefachtig": 't is een onmens, een harteloze.

Moef:

1. een onvriendelijk mens, een lomperik, een pruilend vrouwspersoon.
2. Een grote metselsteen van 27 à 30 cm lengte en 7 à 14 cm dik, die vroeger vaak gebruikt werd. Van daar de relatie met een persoon met een hart van steen, iemand zonder gevoelens.

"800 dectichels moeven"

(Stede-Wercken, 1744)

"douaijsche moeffen (stenen uit Douai in N.-Frankrijk) *calsijsteen van 7 à 8 duijmen"*

(Stede-Wercken, 1744).

LEON SARTEEL

Bij het ter perse gaan vernemen wij dat naar aanleiding van de 50e verjaardag van het overlijden van Leon Sarteel, een herdenkingstentoonstelling zal gehouden worden in het "Toreke" op de Vrijdagmarkt, van 6 tot en met 28 februari 1993. Ze is toegankelijk van maandag tot en met zaterdag van 13.30u. tot 16.30u. Op zondag van 10u. tot 13u.

Voor deze die meer willen weten over een van onze knapste Gentse beeldhouwers, verwijzen wij naar "Ghendtsche Tydinghen" 1979 - Nr. 6 - pp. 341-343 en 1982 - Nr. 5 - pp. 271-272.